

Asia: VN/25238/2024

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pyydettyinä lausuntona valtioneuvoston asetukseksi teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry kannattaa asetusta myönnettävästä avustuksesta Suomessa seuraavin muutoksin:

- Avustuksen soveltamiskynnys tulee suhteuttaa Suomen teollisuuden investointiympäristöön ja huomioida konsernirakenteet. Investoinnin koon soveltamiskynnys tulee alentaa yhteen miljoonaan euroon.
- Avustusmallin ehdollisuudet tulee kansallisesti selkeyttää johdonmukaisiksi päästökaupan kanssa.
- Kansallinen rajaus jättää verkkosähköllä tuotettua vetyä hyödyntävien teollisten tuotantoprosessien vähähiilistämisinvestoinnit tuen ulkopuolelle on poistettava. Suomelle on tärkeää edistää vähäpäästöisen verkkosähkön hyödyntämistä vedyntuotannossa.
- Määritelmä tukikelpoisesta hankkeesta tulee yhdenmukaistaa EU:n kriisipuitteiden kanssa, mahdollistaen tuen myöntämisen myös 9.3.2023 jälkeen aloitettujen hankkeiden laajentamiseen.

Taustaa

Metsäteollisuus ry tukee valtioneuvoston asetusta investointituesta, joka mahdollistaisi tuen myöntämisen päästöjä vähentävien ja hiiltä talteen ottavien ratkaisujen edistämiseksi teollisuudessa ja energiantuotannossa. Investointituki vahvistaa Suomen investointiympäristön houkuttelevuutta ja kilpailukykyä investoinneista.

Kilpailu energiainvestoinneista ja vihreistä korkean arvoisän teollisista investoinneista on kiihtynyt. Suomen kilpailuasema on heikentynyt yleistyneiden valtiontukiohjelmien vaikutuksesta. Teollisuuden toimintaympäristöön ja kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä on pohdittava uudesta näkökulmasta.

Metsäteollisuus on edennyt ilmastotoimissa määrätietoisesti ja tehtaiden fossiilivapaus on saavutettavissa noin vuonna 2035. Edellytyksenä kuitenkin on, että toimintaympäristö tukee ilmastomyönteisiä investointeja kuten sähköistymistä, energiatehokkuuden parantamista ja fossiilisten korvaamista uusiutuvilla eli juuri niitä investointeja, jotka edesauttavat omavaraisuutta ja puhdasta siirtymää.

Avustuksen soveltamiskynnys tulee suhteuttaa Suomen teollisten investointien kokoon ja sen tulee ottaa huomioon konsernirakenteet

Investoinnin soveltamiskynnykseksi linjattu 30 miljoonaa euroa tulee alentaa yhteen miljoonaan euroon. Instrumentin tosialliset vaikutukset edellyttävät investointien realisoitumista. Näin iso kansallisesti säädetty kokoluokka uhkaa heikentää investoinnin kannattavuutta kansainvälisessä tarkastelussa. Yhden miljoonan euron alaraja on linjassa mm. Saksan vastaavanlaisen tukiohjelman kanssa. Alhainen soveltamiskynnys edistää puhtaan siirtymän kannalta tärkeitä pienempiä pilottihankkeita sekä olemassa olevan teollisuuden ilmastomyönteisiä investointeja, kuten sähköistymistä, energiatehokkuuden parantamista ja fossiilisten korvaamista uusiutuvilla.

Tiukasta aikataulusta johtuen isojen investointien ehtiminen kriisi- ja siirtymäpuitteiden mukaiseen aikataulukehykseen on haastavaa, kun taas pienempien hankkeiden edistäminen hakemusvaiheeseen on joustavampaa ja nopeampaa. Suomessa tulee pyrkiä lisäämään eri kokoisia investointeja kaikin keinoin varsinkin tämän hetken heikossa taloudellisessa tilanteessa.

Metsäteollisuus ry korostaa lisäksi, että soveltamiskynnystä tulee tarkastella konsernikohtaisesti, joka huomioi kaikki sellaiset asetuksen soveltamisalaan kuuluvat investoinnit yhteensä, joiden osalta eri konserniyhtiöt hakevat oikeutta avustukseen ehdotetun asetuksen mukaisesti. Lailla tavoiteltujen ilmasto- ja talouskasvuhyötyjen toteutuminen ei käsityksemme mukaan ole riippuvainen yksittäisten laitosinvestointien koosta tai siitä, mikä konserniyhtiö investoinnin tekee. Useammat konsernissa tehtävät laitosinvestoinnit voivat yhdessä tuottaa vastaavat asetuksen tavoittelemat hyödyt kuin

yksittäinen suuri laitosinvestointi, eikä valitun konsernirakenteen tulisi vaikuttaa mahdollisuuteen hakea avustusta.

Investointeihin liittyvät ehdollisuudet tulee yhdenmukaistaa päästökaupan vakiintuneiden sääntöjen kanssa

Asetusluonnoksessa jää epäselväksi, miten kriisipuitelainsäädännön jaksoon 2.6 liittyviä ehdollisuuksia tulkitaan avustuksen saamiseksi. Asetusluonnoksen pykälän 8 mukaisesti avustukseen oikeuttavan investoinnin tulee vähentää teollisuuslaitoksen kasvihuonekaasupäästöjä 40 prosenttia tai tuetun toiminnan energiakulutusta vähintään 20 prosenttia verrattuna tukea edeltäneeseen tilanteeseen.

Lisäksi päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvaan toimintaan liittyvien investointien osalta investoinnin on johdettava siihen, että teollisuuslaitoksen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät päästökaupan ilmaisjaon viitearvoja pienemmiksi.

Asetusluonnoksen mukaisesti suorien kasvihuonekaasupäästöjen vähenemistä tarkasteltaessa tulisi ottaa huomioon myös biomassan poltosta aiheutuvat todelliset kasvihuonepäästöt.

On tärkeää huomata, että kestävyyskriteerit täyttävä biomassa on päästökaupassa nollapäästöistä, jonka tulee olla lähtökohtana myös asetuksen päästöjen vähentämistä koskeissa vaatimuksissa. Tällöin päästövähentämisen laskenta on johdonmukainen myös päästökaupan ilmaisjaon viitearvoja koskevan ehdollisuuden kanssa.

Lisäksi selvittämistä vaatii edelleen tulkinta teollisuuslaitoksesta. Investointien vauhdittamisen näkökulmasta olisi perusteltua, että päästövähennysvaatimus rajattaisiin tuetun toiminnan osaan, jolloin se olisi linjassa myös energiatehokkuusvaatimuksen kanssa.

Muut huomiot

Metsäteollisuus ry kannattaa linjausta, jonka mukaan investointipäätöstä ei kansallisesti aseteta avustuksen hyväksyttävyyden edellytykseksi. Asetusluonnoksen mukaisesti tukikelpoisuus kuitenkin edellyttää, että hakemus tehdään ennen investointihankeen töiden alkamista. Metsäteollisuus ry painottaa kuitenkin, että koska EU:n kriisipuitteet mahdollistavat tuen myöntämisen myös 9.3.2023

jälkeen aloitettujen hankkeiden laajentamiseen, olisi perusteltua yhdenmukaistaa vaatimus vastaamaan kriisipuitteita.

Verkkosähkön käyttö on mahdollistettava vähähiilistämisinvestoinneissa. Asetusluonnoksen mukaan verkkosähköllä tuotettu vety rajattaisiin kansallisesti teollisten tuotantoprosessien vähähiilistämisen (jakso 2.6) ulkopuolelle. Kriisi- ja siirtymäpuitteet mahdollistavat kuitenkin myös verkkosähköllä (ml. osin ydinvoimalla) tuotettua vetyä hyödyntävien teollisten tuotantoprosessien vähähiilistämisinvestointien tukemisen.

Asetusluonnoksen pykälä 9 sisältää 8 §:ssä tarkoitettuja uusiutuvaan vetyyn liittyviin vähähiilistämishankkeisiin liittyviä lisäkriteereitä. Pykälän 8 perusteluissa olisi tarpeen selventää, ettei näitä kriteereitä sovelleta sähköistämishankkeisiin, joihin joiltain osin liittyy vedyn käyttöä. EU:n kriisi- ja siirtymäpuitteiden mukaan sähköistämishankkeiden osalta on ratkaisevaa, että kasvihuonepäästöt alenevat vähintään 40 % investoinnin johdosta eikä Suomen tule kansallisesti asettaa tätä tiukempia kriteereitä.

Puhdas verkkosähkö on Suomelle merkittävä kilpailuetu, jota pitäisi pyrkiä

hyödyntämään maksimaalisesti hyväksi. Suomen poikkeuksellisen puhtaalla verkkosähköllä voitaisiin tuottaa paljon nykyistä enemmän juuri vähähiilistä vetyä, mikä mahdollistaisi Suomessa laaja-alaisen vetytalouden kehityksen sekä tehokkaan teollisuuden vähähiilistämisen. Vähähiilisellä vedyllä viitataan vetyyn, jonka tuotannossa on käytetty uusiutuvien lisäksi tai niiden sijaan myös muita CO₂-vapaita sähköntuotannon muotoja, kuten ydinvoimaa.

Koska kriisipaketti ei vaadi pelkästään uusiutuvan vedyn käyttöä, ei ole

tarkoituksenmukaista kaventaa tarpeettomasti kansallista soveltamisalaa

vaatimalla uusiutuvan vedyn kriteeristön soveltamista myös sähköistämishankkeissa.

Julkista tukea tulisi allokoida uusiutuvan vedyn ohella myös vähähiilisen vedyn tuotantoon sekä hankkeisiin, joissa tuotetaan sekä uusiutuvaa vetyä että vähähiilistä vetyä.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki

toimitusjohtaja

Siira Anni-Maija
Metsäteollisuus ry